

Nurmiseoksen rakentaminen

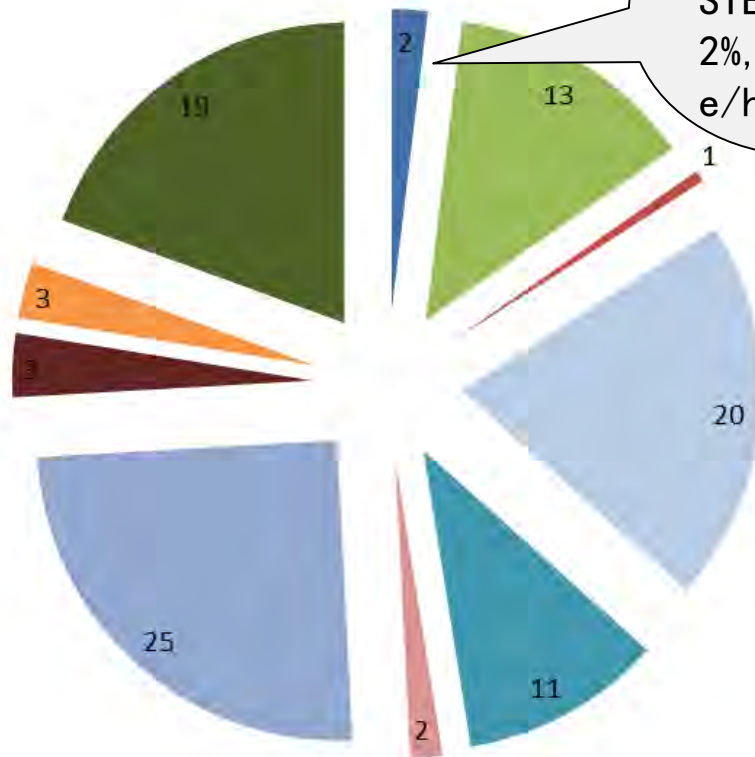

Maitoyrittäjät 16.12.15

Anu Ellä, ProAgria Länsi-Suomi 2015

Eri kustannuserien osuus % säilörehun kokonaiskustannuksista v. 2013

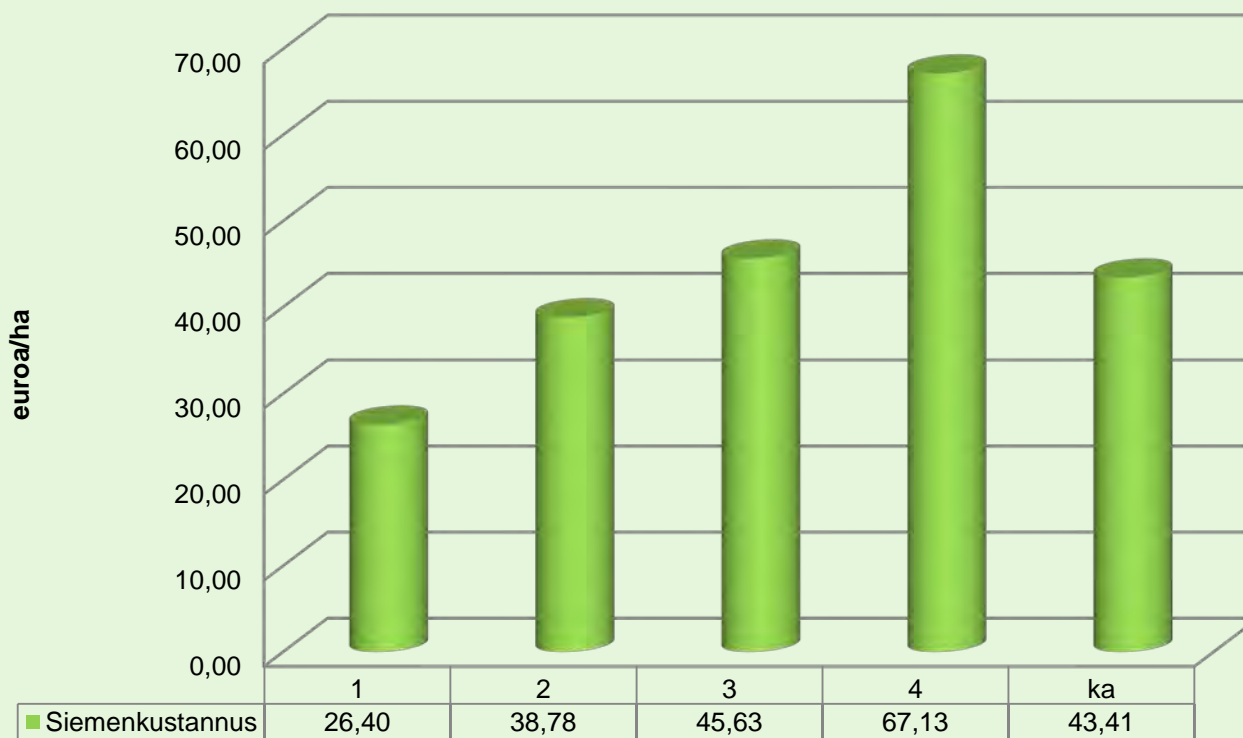
NURMI-
SIEMEN
2%, n. 20
e/ha

- Kylvöt
- Lannoitus
- Kasvinsuojelu
- Muut muuttuvat
- Työkustannus, oma
- Työkustannus, osto
- Konekustannus
- Rakennuskustannus
- Yleiskustannus
- Pellon ja ojituksen kustannus

Lähde: ProAgria Lohkotietopankki 2014

Esim: Nurmisiemenen kustannustaso on keskimääräistä korkeampi korkean satotason tiloilla (viljelykiertorytmi ja täydennyskylvöt ovat huomioituna)

Siemenkustannus eur/ha

Satotasoluokka	4760	6911	7783	10119	kg ka/ha
----------------	------	------	------	-------	----------

”Siemenen määrä - siemenmäärä/satomäärä”

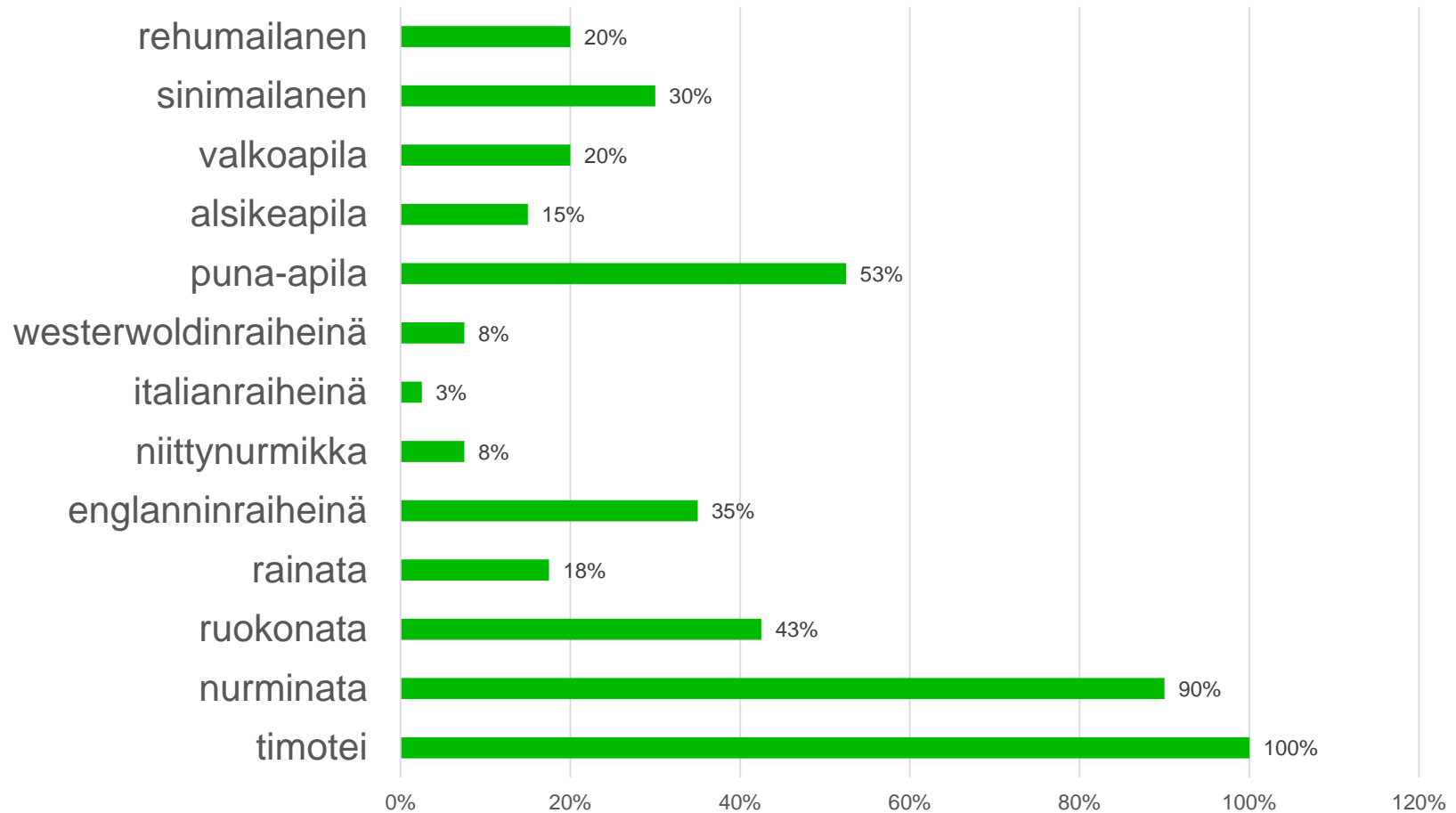

- Jos kylvetään riveihin, jää kaikilla kylvömäärillä riviväliaukko joka alentaa satoa
- Tätä tasataan leveillä kasvilajeilla kuten apilat, raiheinät
- Hajakylvömaisempi kylvötapa on tiheämpi kaikilla siemenmäärillä
- Jos osa siemenistä menee liian syvälle (esim. epätasainen pelto), hukataan osa siemenkiloista heti
- 25-30 kg/ha perustamisessa on yleensä riittävä määrä –tekniikka ratkaisee
- Jos on puutteita tekniikassa, ei kannata säästää siemenmäärässä, 30-35 kg/ha
- Täydennyskylvö n. 10 kg/ha

Nurmisiementen käyttö (% tiloista kylvi)

Perustetut säilörehunurmet 2014

Anu Ellä ja Jarkko Storberg, ProAgria Länsi-Suomen nurmiryhmät 2014, 40 tilaa

ProAgria Keskusten ja ProAgria Keskusten Liiton johtamisjärjestelmälle on myönnetty ryhmäsertifikaatti

Puuttuuko säilörehuista ...

- ***Sulavuutta ykkössadossa?*** – Tarkista timoteilajike suhteessa korjuuaikaan!
- ***Sulavuutta kakkossadossa?*** – Onko liikaa ruokonataa tai nurminataa? Onko korjuuväli liian pitkä? Onko kasvuston alaosissa liikaa kuollutta massaa?
- ***Kuitua kolmossadossa?*** – Onko raiheinää liikaa?
- ***Valkuaista?*** – Liian alhainen typpilannoitus tai apila/mailaspitoisuus tai liian myöhäinen korjuu? Ei typensitojakasveja?
- ***Määrää?*** – liian isot aukot maan pinnassa ja/tai kasvustokuutiassa pellolla? Liian vähän erilaisia lajeja?

Huippuseoksen peruskaava (AE)

Peruskasvi 50-80%: maittavinta, keväällä kovakasvuista

Timotei

+Täydennyskylvö: timotei + englanninraiheinä (+ apilat)

Lisukeheinät 20-50%: jälkikasvua, juuristoa, tiheyttä

Ruokonata, nurminata

Englanninraiheinä (jos täydennetään keväisin)

Typensitojat: Valkuaista, maittavuutta ja lannoitussäästöä

Puna-apila+alsikeapila+valkoapila
3-6 kg/ha

(Sinimailanen, rehumailanen 5-12 kg/ha; apiloiden kanssa)

Ruokonata

Kolmen niiton tiloille
hyvä valinta!

Kovakasvuisin

Jälkikasvukykyinen

Jäykkälehtinen

Liian suurina määrinä ei
maittava

Kuitua ja massaa!

Kuivuutta kestävä

Mahtava juuristo

Nurminata

Ruokonadan ”lievempi
versio” kaikessa

Jälkikasvukykyinen

Melko maittava

Kuivuutta kestävä

Tallauksenkestävä

”Ihan ok”

Rainata

(festulolium)

Sulavuus laskee
kolmeenkin niittoon liian
nopeasti

Maittavuus ok

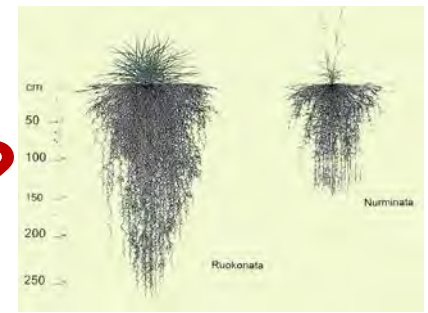
Kestää useita niittoja ja
tallausta

Talvenkestävyys
lajikkeillamme
toistaiseksi heikko

Heikko jääpoltteen sieto

”Eri maalajeille sopivat seokset?

Kuivat/tiiviit maalajit esim. savimaat

- Syväjuurisia kasveja enemmän: nadat, apilat, mailaset, koiranheinä
- Timotein hyytyminen todennäköistä keskikesällä
- Englanninraiheinä kestää paremmin kuin timotei, ja se tasaa laatutoiveita

Eloperäiset maalajit, erittäin runsasmultaiset

- Kaikki nurmiheinät viihtyvät
- Puna-apila (ja sinimailanen) ongelmassa, alsikeapila ja valkoapila sinnittelevät paremmin
- Happamilla mailla typensitojaksi rehuvirna?

Sekamaat

- Jos maalaji vaihtelee pellon sisällä, valitse kaikki mahdolliset kasvit
- Lajittuvat pellossa luonnonvalinnan mukaan!

”Millä siemenseoksella paras jälkikasvukyky?”

Pohjoisen tyyppin timoteit
(esim. Iki)

Eteläisen tyyppin timoteit
(esim. Grindstad)

Nadat, raiheinät, apilat,
mailaset

Jos laadussa on ongelmia analyysissä, mieti:

- Mikä oli seossuhde? -> Mitä ongelmaa seosta muuttamalla ratkaistaan?
- Mikä oli kuiva-aine? -> Muuttuuko kuiva-aine ehkä heikommaksi seosta muuttamalla?
- Mahdollistaako säilöntäainevalinta nykyisen seossuhteen/valkuaispitoisuuden?

Ruotsalaisia ”perusseoksia”

- Puna-apila Nancy 4%
- Puna-apila Rajah 8%
- Valkoapila Riesling 6%
- Timotei Lischka 27 %
- Timotei Motim 10 %
- Rainata Hykor 30 %
- Engl.raiheinä Calibra 10 %
- Engl.raiheinä Aberdart 5%

Tyypillisesti useampi laji ja monta lajiketta samasta lajista

”Sinulle joka haluat extra-valkuaista”

- Puna-apila Nancy 4%
- Puna-apila Rajah 4%
- Valkoapila Riesling 4%
- Sinimailainen Vela 15%
- Timotei Lischka 33 %
- Rainatahybridi Hykor 30 %
- Engl.raiheinä Calibra 5%
- Engl.raiheinä Kentaur 3%
- Engl.raiheinä Foxtrot 2 %

Virolaisia seoksia...

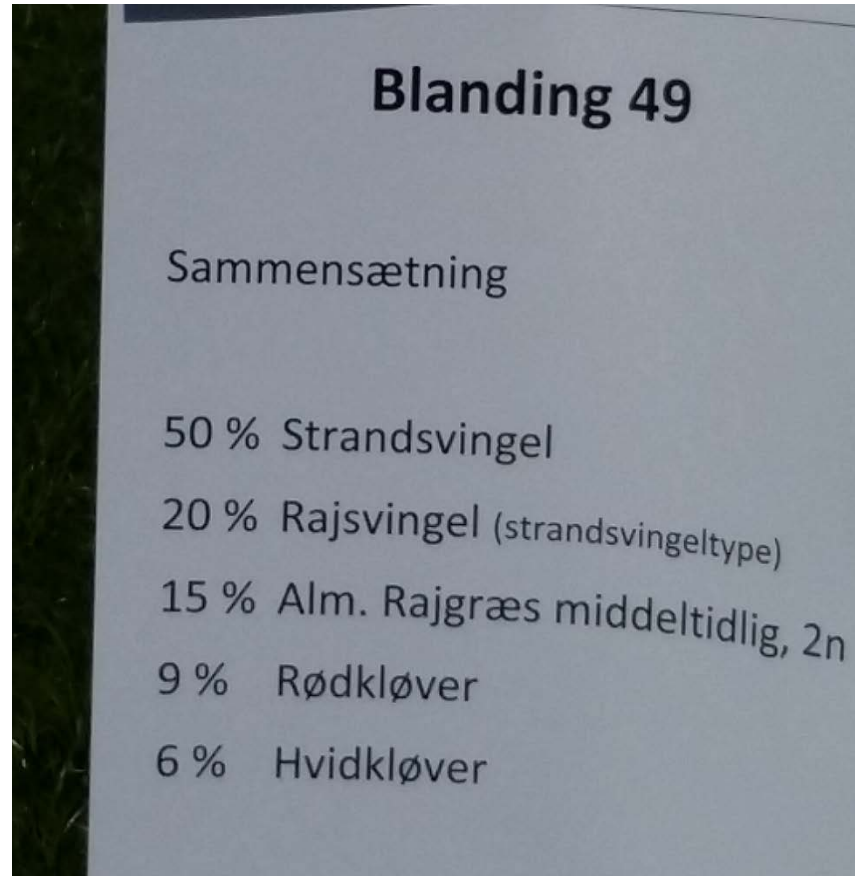
”Festival”

- Englanninraiheinä (tetraploidinen) 40%
- Festulolium 50%
- Valkoapila 10%

Timotei	6-8 kg/ha
Puna-apila	4-5 kg/ha
Alsikeapila	10-12 kg/ha
Nurmipuntarpää	3 kg/ha
Nurminata	6 kg/ha
Niittynurmikka	3 kg/ha

”Alsikeapila voi aiheuttaa puhaltumista”

Tanskalainen seos

UK

- <http://www.britishgrassland.com/system/files/uploads/RGCL%20brochure%202015%209%20WEB.pdf>

”Recommended list”

Italialainen perusseos

- Sinimailanen 20 kg/ha
- Italianraiheinä 5 kg/ha

Nurmiryhmissä suosittuja seosreseptejä perustamisseoksissa 2012-2015

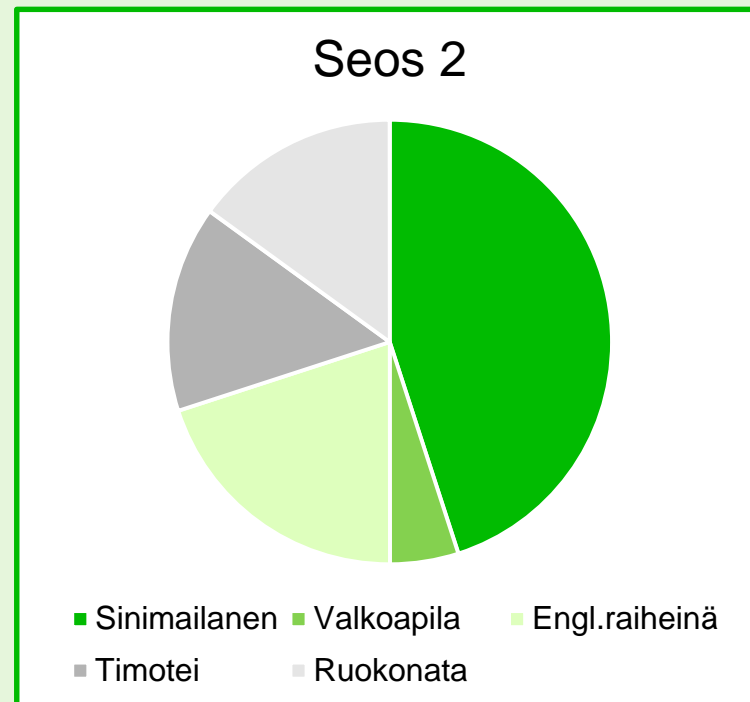
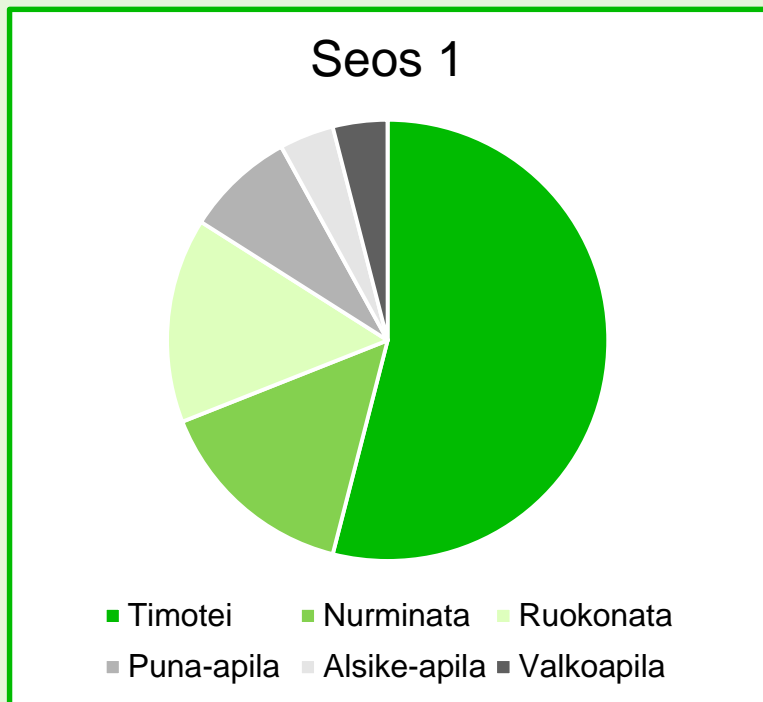
” Perushyvä monilajiseos”

- Timotei 13 kg
- Nurminata 3 kg
- Ruokonata 4 kg
- Englanninraiheinä 5 kg
- Puna-apila 2 kg
- Alsikeapila 1 kg
- Valkoapila 1 kg

”Sulava kuitu-valkuaisseos”

- Timotei 10 kg
- Koiranheinä 3 kg
- Ruokonata 3 kg
- Nurminata 3 kg
- Englanninraiheinä 5 kg
- Niittynurmikka 3 kg
- Rehumailanen 4 kg
- Puna-apila 2 kg
- Alsikeapila 1 kg
- Valkoapila 1 kg

Tyypillisiä kylvöseoksia (%) nurmiryhmien korkeimpien satotasojen tiloilla 2012-2013

+ täydennyskylvöseokset

Esimerkki helposta nurmiseoksesta; lypsylehmät/lihanaudat

Perusheinäseos **25 kg/ha**

- Timotei
- Ruokonata
- Nurminata
- Niittynurmikka
- Koiranheinä
- Englanninraiheinä

+ Typensitojat

• Persianapila	1 kg
• Puna-apila	2 kg
• Valkoapila	1 kg
• Rehumailanen	4 kg

+ Täydennys **10 kg/ha**

- Englanninraiheinä-Timotei-
Alsikeapila havaintojen mukaan

Paras nurmiseos Suomen huippupelloille on edelleen puhdas, jälkikasvukykyinen timoteilajike?

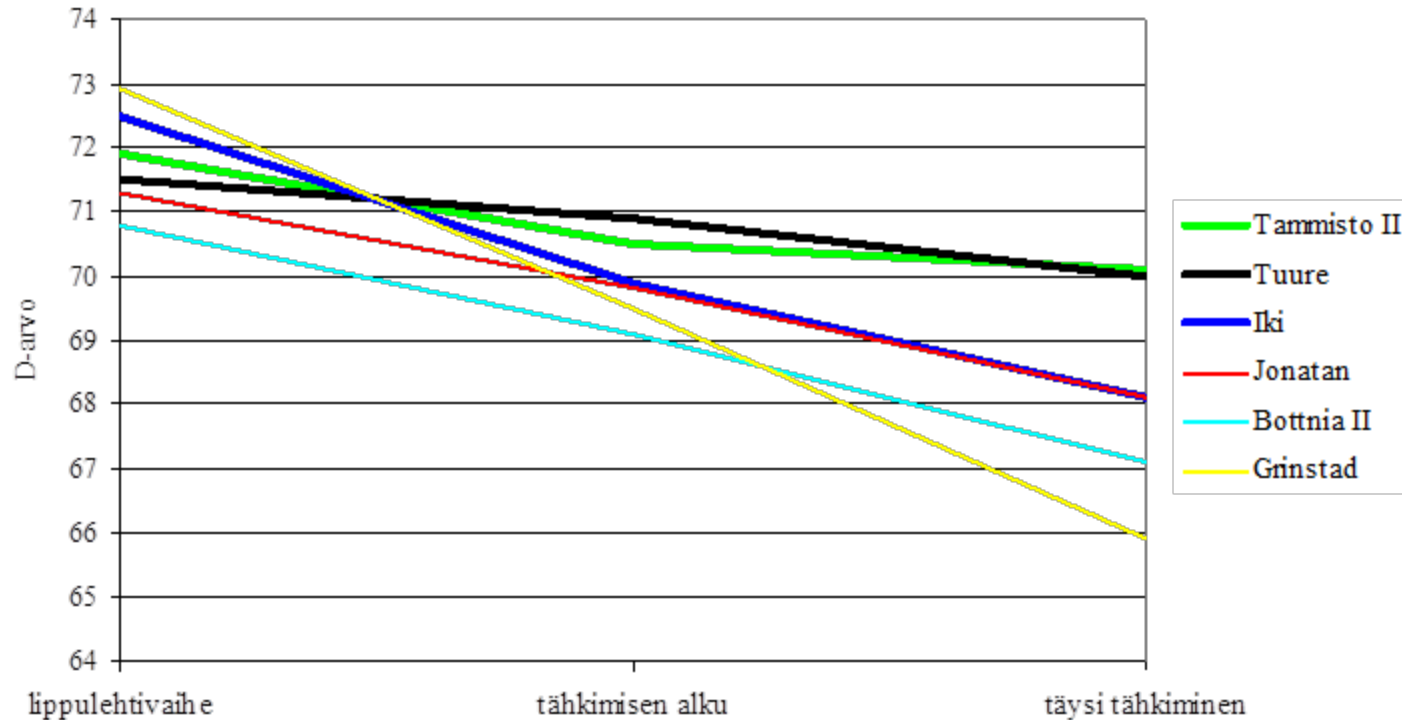
- Maittavaa
- Mahtava kevätkasvu
- Hyvä talvenkestävyys
- Helppo havainnoida korjuuaikaa
- Lajikevaihtoehtoja paljon

Mutta.....

- Lyhyt juuristo
- Ei viihdy kuivuudessa ja kuumuudessa
(kestää talvet, muttei aina kesää)
- Heikko jälkikasvukyky
- Lannoituskustannus suuri, että laatu ja määrä säilyy

Esim. timoteilajikkeen merkitys sulavuuden kehitykseen

Lähde: Boreal

Kuva 1. Sulavuuden muutos ennen ensimmäistä niittoa

Toinen herkku on Euroopan yleisin nurmiheinä: englanninraiheinä

- Maittavaa
- Sulavuus korkea kaikissa satoerissä, D-arvo ei laske keväälläkään vauhdilla kuten timoteilla
- Jälkikasvukykyinen
- Hyödyntää hyvin typen, korkea valkuainen
- Lyhyt juuristo on dynaaminen, kestää eri olosuhteita ja maalajeja
- Levittäytyy, kirii kiinni aukkoja
...mutta.....

- Kestää kesän muttei aina talvea!
- Lajikkeita niukasti tarjolla Suomessa. Muilla mailla raiheinäseos kootaan 5-10 erirytmisestä raiheinästä

Englanninraiheinä on huippulaatuinen ja satoisa, mutta tarvitsee Suomessa kavereita!

- **Timoteita**, jotta on varmasti talvenkestävä laji
  - **Ruokonataa**, jotta on syväjuurisempi, kuituisampi laji loppukesän kaveriksi
  - **Nurminataa**, jotta on kuitua
  - **Nurmipalkokasveja**, jotta ei tule kallis typpilasku
- Esim. keväällä täydennettynä 5-10 kg/ha saadaan 2. ja 3. niittoon merkittävä sadonlisä + sulavuuden nousu
  - Jos on 2 niiton taktiikka tai et täydennyskylvä lainkaan, valitse *'Riikka'*
  - Jos on 3 niiton taktiikka ja täydennyskylvät, valitse 4n lajike, esim. *'Mathilde/Birger'*

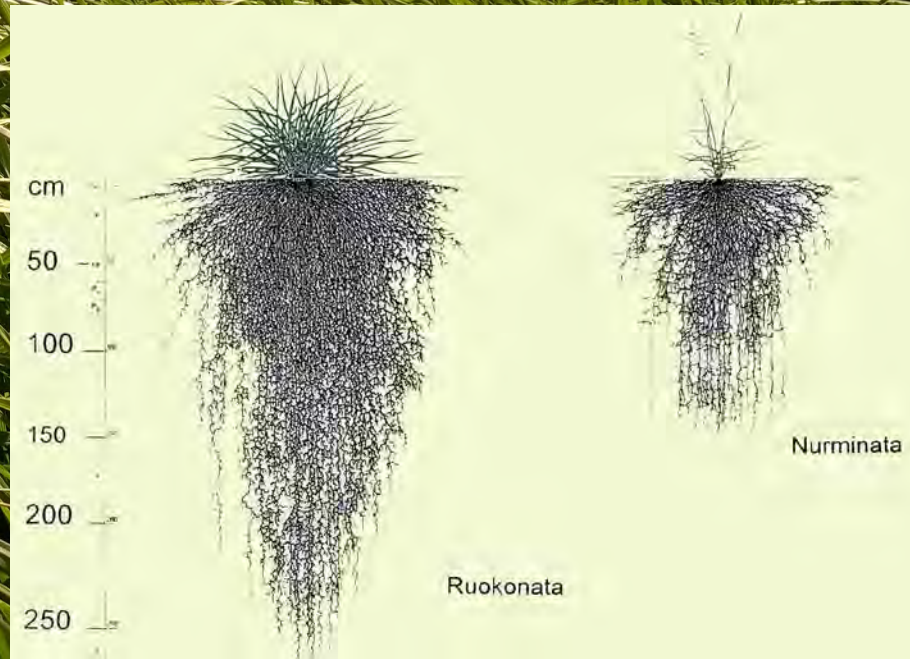

”Kaikki muut nurmiheinät ovat timotein ja englanninraiheinän korvikkeita”

Nadoilla saadaan seokseen

- lisää jälkikasvua
- syviä juuria (vettä, ravinteita, ilmarakoja)
- eri muotoja lisäämään kasvuston tiheyttä
- lisää kuitua seokseen

Ruokonata

Kolmen niiton tiloille
hyvä valinta!

Kovakasvuisin

Jälkikasvukykyinen

Jäykkälehtinen

Liian suurina määrinä ei
maittava

Kuitua ja massaa!

Kuivuutta kestävä

Mahtava juuristo

Nurminata

Ruokonadan ”lievempi
versio” kaikessa

Jälkikasvukykyinen

Melko maittava

Kuivuutta kestävä

Tallauksenkestävä

”Ihan ok”

Rainata

(festulolium)

Sulavuus laskee
kolmeenkin niittoon liian
nopeasti

Maittavuus ok

Kestää useita niittoja ja
tallausta

Talvenkestävyys
lajikkeillamme
toistaiseksi heikko

Heikko jääpoltteen sieto

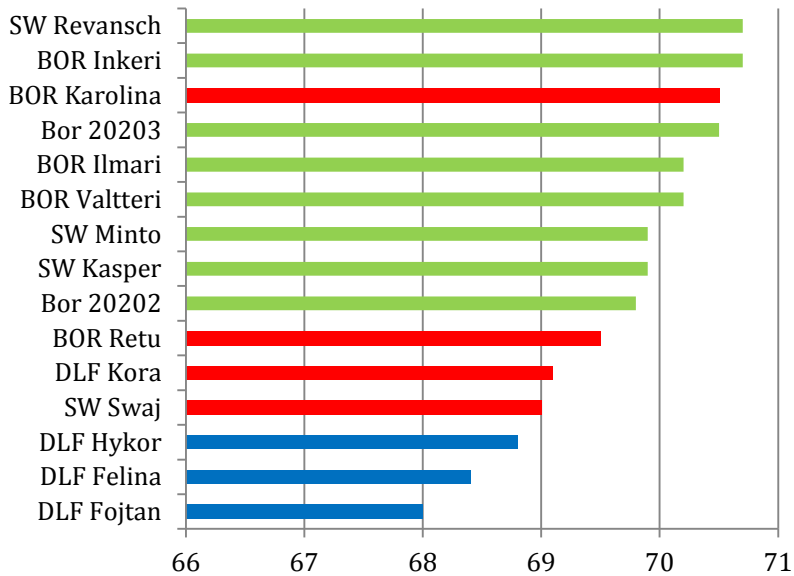
Anu Ellä ProAgria Länsi-Suomi 2015

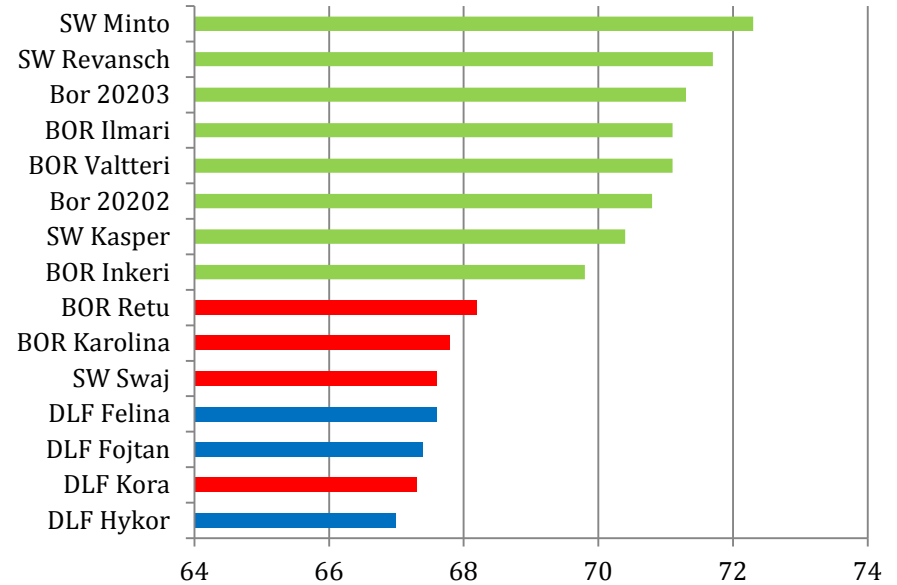
ProAgria Keskusten ja ProAgria Keskusten Liiton johtamisjärjestelmälle on myönnetty ryhmäsertifikaatti

D-arvo, nadat

Niitto 1

Niitto 2

Virallisten lajikekokeiden tulokset 2003-2010, s. 157

Mitä muita nurmiheiniä voisi harkita?

- **Koiranheinä**, jos halutaan vahvaa kasvua, syvä juuristo, kuitua ja alempaa sulavuutta (umpikausi emot + maito)
- **Niittynurmikka**, joka runsastuu tallauspaikoissa ja reunoilla, joissa muut hyytyvät

Tavoite:

- 1) Koko kuutio on täynnä rehua niittokorkeudesta kasvuston yläosiin saakka
- 2) Seoksella mahdollistetaan tasapainoinen ruokinnallinen laatu, esim. RV 140. Apilapitoisuus 30-35 on ”helpoin”.
- 3) Seoksella luodaan mahtava juuristo ja parannetaan maan kasvukuntoa
- 4) LEHMÄ???

Maata ei näkyvissä!!!

ProAgria Keskusten ja ProAgria Keskusten Liiton johtamisjärjestelmälle on myönnetty ryhmäsertifikaatti

Apilaidiksiä

- Sopiva apilapitoisuus (n. 30%) mahdollistaa N-lannoituksen huomattavan alentamisen ja korkean laadun säilönnässä ja ruokinnassa
- Apilapitoisuuden säätely on helpompaa, kun käytetään eri apilalajeja
- Pellon eri osat täyttyvät eri apilalajista –samoin pellon kasvava kuutio on täydempi
- Alsikeapila on kuivempi ja lamoavampi kuin puna-apila ja viihtyy monissa eri kasvupaikoissa
- Valkoapila rönsyää alaosissa ja kestää tallausta
- Puna-apila on rehevin ja vahvin
- Jos ottaa kaikki kolme, viljelijän ei tarvitse miettiä eri lohkoilla, minkä apilan valitsee...

...**PELTO JA SÄÄ VALITSEVAT**

Oleellista on saavuttaa riittävä mutta riittävän maltillinen apilapitoisuus

- **Se onnistuu joka pellolla eri tavalla, vaikka kylvömäärä/apila-heinäsuhde olisi sama**

-> huomioitavaa

- * pioneerikasvi voi runsastua liikaa
- * kasvinsuojelu voi viedä apilat
- * maalajit ja maan rakenne innostaa tai heikentää eri apiloita eri tavalla
- * runsas suojakasvi varjostaa, puna-apila hiipuu
- * tiivis/veden vaivaama maa vaikeuttaa apiloita
- * Alle pH6:ssa kasvaa heikommin
- * täydennettynä onnistuu parhaiten alsike/valkoapila, puna-apila lähinnä harvaan nurmeen

APILAÖVERIT

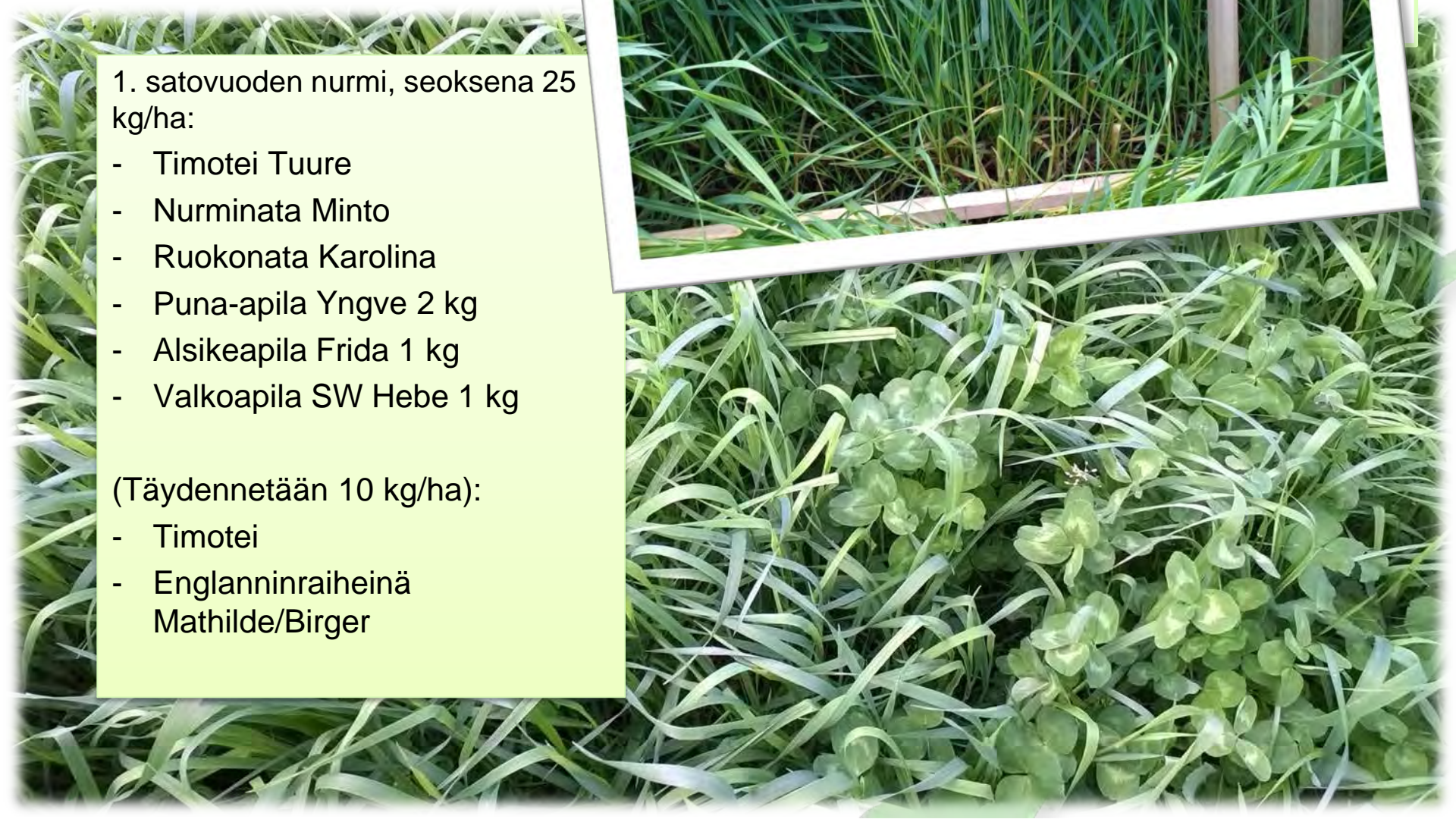
Apilatrion vuosi

1. satovuoden nurmi, seoksena 25 kg/ha:

- Timotei Tuure
- Nurminata Minto
- Ruokonata Karolina
- Puna-apila Yngve 2 kg
- Alsikeapila Frida 1 kg
- Valkoapila SW Hebe 1 kg

(Täydennetään 10 kg/ha):

- Timotei
- Englanninraiheinä Mathilde/Birger

Kuiva kesä, 1. vuoden nurmi

3. Kesäkuuta 2014, juuri ennen ykkösniittoa

Näyte tunniste: **kotipelto**/navetantaus | Näytenumero:

Sato: 1. sato

Analyysi	Tulos	Yksikkö	Tavoite
Koostumus SJ >			
Kuiva-aine >	176	g/kg	
Raakavalkuainen >	210	g/kg ka	
Kuitu (NDF) >	541	g/kg ka	
D-arvo >	726	g/kg ka	
Sokeri >	69	g/kg ka	
Sulamaton kuitu (iNDF)	57	g/kg ka	
Tuhka	69	g/kg ka	
Rehuarvot SJ >			
ME (energia-arvo) >	11,6	MJ/kg ka	Ry=ME/11,7 ry/kg ka
OIV >	93	g/kg ka	
PVT >	73	g/kg ka	

Heinäkuussa ennen toista niittoa

Näytteenottopvm: **19.07.2014**

Rehu:

Säilöntäaine:

Säilötyyppi:

Näytetunniste: NAVETAN TAUSNURMI

Näytenumero:

Sato: 2. sato

Analyysi	Tulos	Yksikkö
----------	-------	---------

Koostumus [SJ >](#)

Kuiva-aine >	199	g/kg
Raakavalkuainen >	204	g/kg ka
Kuitu (NDF) >	508	g/kg ka
D-arvo >	711	g/kg ka
Sokeri >	80	g/kg ka
Sulamaton kuitu (iNDF)	43	g/kg ka
Tuhka	73	g/kg ka

Rehuarvot [SJ >](#)

ME (energia-arvo) >	11,4	MJ/kg ka	Ry=ME/11,7 ry/kg ka
OIV >	91	g/kg ka	
PVT >	70	g/kg ka	

- Apilapitoisuus 35%

SYYSKUU, ennen kolmatta niittoa

Näytteenottopvm: 16.09.2014

Rehu:

Säilöntäaine:

Säilötyyppi:

Näytetunniste: **Navetantaus (kotipelto)**

Näyttenumero:

Sato:

3. sato

[Tulkinta >](#)

[Lisätiedot >>](#)

Analyysi	Tulos	Yksikkö	Tavoite
Koostumus SJ >			
Kuiva-aine >	496	g/kg	
Raakavalkuainen >	150	g/kg ka	
Kuitu (NDF) >	487	g/kg ka	
D-arvo >	719	g/kg ka	
Sokeri >	201	g/kg ka	
Sulamaton kuitu (iNDF)	55	g/kg ka	
Tuhka	61	g/kg ka	
Rehuarvot SJ >			
ME (energia-arvo) >	11,5	MJ/kg ka	Ry=ME/11,7 ry/kg ka
OIV >	86	g/kg ka	
PVT >	22	g/kg ka	
Hivenaineet SJ >			
Kalsium >	13,6	g/kg ka	2 - 5
Fosfori >	3,5	g/kg ka	2 - 3,5
Kalium >	29,2	g/kg ka	20 - 30

V.2015 sama nurmi taas balanssissa, kun täydennetty nurmiheinillä. Apilapitoisuus 35%.

Päinvastainen tilanne: apila-heinänurmi joka on ruiskutettu. Apilaa kasvustossa vain 0-10 % ja seurauksena hailakka timotei, joka kärsii typen puutteesta (lannoitettu 40% apilan uskossa). Satomäärä niukahko, valkuainen jää lähelle sataa.

Sinimailaspelto.

Sinimailaspelto.

Rehumailaspelto.

Sinimailaspelto.

"tässä ei kasva mikään, yritä sinä"

- todella tiukka ja kuiva savimaa

Maan rakenteen tiiviys ja heikko vesitalous rajoittavat kasvua. Vain sinimailanen ja valkoapila kasvavat. Renkaan jäljissä pelkkä valkoapila.

Anu Ellä ProAgria Länsi-Suomi 2015

ProAgria Keskusten ja ProAgria Keskusten Liiton johtamisjärjestelmälle on myönnetty ryhmäsertifikaatti

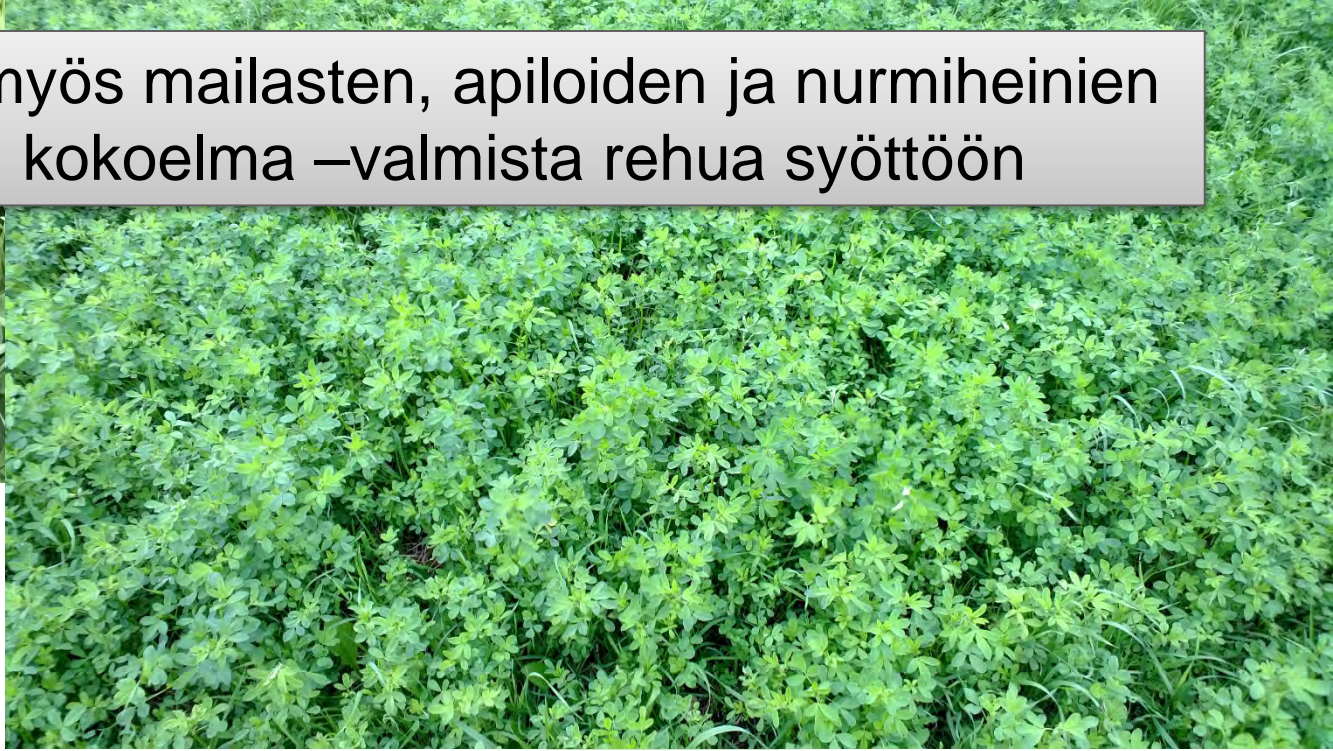

Mailasvillitys? Mailassäilörehua vai valkuaisrehua?

Seos voi olla myös mailasten, apiloiden ja nurmiheinien
Tasapainoinen kokoelma –valmista rehua syöttöön

Sinimailasen mahdollisuuksia:

- Juuriston massa on mahtava, muut peesaavat
- "Ojittaa" pellon, mutta tarvitsee itsekin happea
- Pelastaa kuivimmat savimaapaikat
- Satoisa kasvustomassa myös kuivina kesinä
- Typensidonta voimakasta, lannoitussäästöä
- Valkuaista säilörehuun edullisesti
- Maittavuutta rehuun
- Kalsiumia jopa 10-15

Sinimailasan viljelyn haasteita:

- Tallaukselle arka
- Tarvitaan ilmava kasvupaikka, ei kestä seisovaa vettä
- Herkkä varjostukselle, esim. vahva suojavilja
- Talvenkestävyys vaihtelevaa
  - pH mieluummin korkeahko (rehumailanen vaatimattomampi)
- Ymppäämätön siemen = heikko typensidonta
- Tehokas laidunnus on mailasnurmilla haasteellista
- Lajikevalinta: tunnemmeko vielä Suomen parhaat mailaslajikkeet
  - *Myöhäisemmät lajikkeet selviävät keväästä paremmin?*
  - *Miten löytyy oikea laji- ja lajikeseos?*
- Saavutettaisiko apilaseoksella samat hyödyt vähemmillä haasteilla?

Niittorytmi ja korjuunäkökulmia

- Ensimmäinen niitto kukinnan alkaessa (yleensä vähän ennen timotein optimiaikaa)
- Toisen niitto, kun mailanen on päässyt kukkimaan kerran
- Kolmas niitto niin, että ehtii kasvaa 15-20 sentin mittaiseksi ennen kasvukauden päättymistä.
- Mailaset tarvitsevat lepoajan eli käytännössä kukinnan ehdittävä alkaa: kerätään vararavinto ja hiilihydraatit juureen talvehtimisen varmistamiseksi (yleensä onnistuu parhaiten 1-2 niiton välillä)
- Pitoisuudet rehussa pysyvät vakaampina keskikesällä

- Perustamisvuonna ei korjata kasvustoa lainkaan tai tehdään vain yksi sadonkorjuu niin, että ehtii kasvaa 15-20-senttiseksi.
- Satovuosina niiton ajankohtaa määrättäessä voi tarkkailla varren alapäässä olevista silmuista kehittyviä tyviversoja. Näiden versojen ollessa 2–4 cm:n pituisia voidaan aloittaa korjuu.
- Niitettäessä on sänki jätettävä ainakin 8 cm:n korkuiseksi, jotta tyviversot, joista uusi kasvu lähtee liikkeelle, voisivat keskeytyksettä jatkaa kehitystään

*Puhdistusniitetty kasvusto vs. pelto joka unohtui puhdistusniittää.
Kylvövuoden syksyllä kuvattuna.*

**Ilman suojaviljaa perustettaessa rikkojen torjunnaksi sopii niitto
mailasen taimien yläpuolelta.**

Pahinta mitä voit tehdä mailasillesi, on **tallaus**

- Perustamisvuonna minimimäärä koneilla kulkua pellolla
- Satovuosinakin vain pakolliset, kasvustolle välttämättömät toimenpiteet
- Aina kun mennään konetöihin mailaspellolle, on harkittava etteivät sääolot lisää kasvuston tallausta
- Mailanen kestää lannan typen, mutta ei turhaa tallausta
- *Helppoa: vain korjataan satoa?!*

Hyvä mailasseos?

Ehdottomasti paras mailasseos on:

- *"Puhdas sinimailanen"*
- *"Puolet sinimailasta, puolet nurmiheiniä"*
- *"20 kg nurmiheiniä, 5 kg sini+rehumailasta, 3 kg apiloita"*

Missään nimessä ei seoksessa:

- *"Puna-apilaa; vääränrytminen ja märkä"*
- *"Mitään apilaa; valloittaa ja tukahduttaa"*
- *"Ilman apilaa; talvehtimisongelmia, epätasainen N"*
- *"Timoteita; liian huono jälkikasvu"*

Ainakin pitää olla mailasseoksessa:

- *"Timoteita; kuitua, sokeria, painanteissa sadonlisää"*
- *"Jotain heinäkasvia; säilönnän onnistuminen ja kokonaisrehuseoksen käyttö sellaisenaan"*

Sini/rehumailasen kylvö

- Oikea kylvösyvyys, optimikosteus, lämmin maa
  - Itää muutamassa päivässä
- Kylvösyvyys 0,5-2 cm (jos yli 2,5 cm ei jaksa orastua pintaan asti)
- Hyviä tuloksia jopa pintakylvöstä
- Optimioloissa 30 päivän kuluttua kylvöstä sinimailasyksilöitä neliöllä 230-240 kpl

Mitä palkokasvit vaativat viljelyltä?

- Optimi-pH eri kasveilla
  - Lupiinit >5
  - Valko- ja alsikeapila >5,5
  - Puna-apila 5,7-6,3
  - Herne >6
  - Mailaset >6 (>6,5)
  - Vuohenherne 6,5-7,5
  - Härkäpapu >7

Lannoitus

- Perustamisvaiheessa karjanlanta 30-40 tn / ha
- Satovuosina lannoitus
  - Parantaa heinien kilpailukykyä suhteessa apilaan -> apilapitoisuuden säätely
  - Apilapitoisuuden mukaan: lannoituskertaa kohden
    - 0 – 10 % 100 kg N/ha
    - 10 – 20 % 80 kg N/ha
    - 20 – 40 % 50 kg N/ha
    - 40 – 60 % 30 kg N/ha
    - 60 – 100 % 0 kg N/ha
- Maltillinen typpilannoitus avainasia, jos halutaan typensidonnan toimivan
- Starttilannoitus riittää

Mitä palkokasvit vaativat viljelyltä?

- Maalajisuosituksia
  - Sinimailanen: karkeammat kivennäismaat
  - Herne: hietasavi, hieno hieta
  - Härkäpapu: savimaat
  - Lupiinit: hiekka ja hieta
  - Alsikeapila ja ruisvirna menestyvät myös turvemaalla
  - Herne ja valkoapila kuivuuden arkoja
  - Puna-apila, mailaset ja lupiinit kestävät kuivuutta

Seosten koostamisesta nurmissa

Kovat talvehtimisolosuhteet, vähemmän niittoja

- Palkokasvit: Diploidit apilat, vuohenherne
- Heinät: pohjoisen timotei, nurminata

Enemmän niittoja

- Palkokasvit: diploidit ja tetraploidit apilat esim. seoksena
- Heinät: eteläinen timotei ja lisäksi ruokonataa

Useita niittoja (3-4) ja hyvät talvehtimisolosuhteet

- Palkokasvit: apiloiden lisäksi mailasia
- Heinät: edellisten lisäksi englannin raiheinää (koiranheinä?)

Vuohenherne

- hitaasti kehittyvä, pitkäikäisiin nurmiin
- ei korkeaa pohjavettä, arka keväthalloille
- pH 6,0-7,5
- ei kasvitauteja eikä – estrogeeneja
- perustaminen ilman suojaviljaa, ymppäys
- aikainen 1. niitto, 70 vrk niittojen väliin
- Lajike 'Gale', 12 kg/ha heinäseoksiin

Virnat vaihtoehtona myös eloperäisille maille: laitumiin, kokoviljasäilörehuksi

REHUVIRNA

Kuva: Arja Nykänen

Siemenmäärä n. 40-60 kg/ha
+ kevätiljoja n. 80-100 kg/ha
+ jotakin muuta?

- Ruisvirna kestää rehuvirnaa paremmin kuivuutta ja varjostusta
- Rehuvirnalla parempi sulavuus ja nopeampi taimettuminen, toimii myös turvemailla
- RV 20-25% (kokonais-RV riippuu muusta seoksesta)

RUISVIRNA

Kuva: Arja Nykänen

Vihantaherne

- RV n. 15%
- pH yli 6

Härkäpapu

- RV 15-25%
- pH korkea, esim. 7

Seoksella on vaikutusta myös säilöntään

- Korkean valkuaisen rehuilla pH laskee heikommin (puskurikapasiteetti)
- Puna-apila on muita märempää massaa, vaatii pitemmän esikuivatuksen
- Italianraiheinäkin jää helposti märäksi
- Säilöntä vaikeutuu erityisesti biologisilla säilöntäaineilla, jos kasvustomassa on märkää (korjuun hetkellä alle 30%) ja valkuaispitoista (yli 150)

Nurmiseos on siis kaiken takana!

- Kun valitset nurmiseoksen ensi kevään kylvöihin, sillä on vaikutusta seuraavien 3-5 vuoden ruokintaan ja nurmisatoihin.
- Valitse seos, joka on paras, vaikka se olisi hieman kalliimpi!

Esim.

Konekustannukset 250-500 euroa/ha/tila/v

Siemenkustannukset 15-60 euroa/ha/tila/v

Lannoituskustannukset 100-350 euroa/ha/tila/v

”Täydellinen nurmiseos, kiitos”

- 1) Seos on kohtuullisen helppo hankkia ja käyttää (ei haittaa jos tuhraantuu pari tuntia, seos on viljelyssä useamman vuoden)
- 2) Koko ”kuutio” on täynnä rehua niittokorkeudesta kasvuston yläosiin saakka (monen muotoiset kasvit)
- 3) Seoksella luodaan mahtava juuristo ja parannetaan maan kasvukuntoa, myös tuleville satovuosille
- 4) Seoksen avulla ravinteet hyödynnetään edullisesti ja tehokkaasti
- 5) Seos mahdollistaa sujuvan korjuun (kuiva-aine, säilönnällinen laatu ja D-arvo)
- 6) Seos mahdollistaa edullisen ja helpon ruokinnan (RV, D-arvo, NDF ym.)

= Seoksella mahdollistetaan tasapainoinen laatu ja määrä joka satoerässä ja joka säässä

Kasvilaji	Kuiva vuosi		Sateinen vuosi		Muutos
	kg ka/ha	n	kg ka/ha	n	%
ENGLANNINRAIHEINÄ*	2300	5	4990	5	117
TIMOTEI	3640	36	5170	24	42
NURMINATA	3380	16	4140	12	22
RAINATA	4150	11	4460	1	7
RUOKONATA	4640	22	4710	12	2
PUNA-APILA**	2130	8	2060	6	-3
Keskimäärin	3373		4255		26
* ERH vain JOK, MAA, YLI; lisäys kaikilla koepaikoilla					
** seoksessa apilasato					
Paikkakunta	Kuiva vuosi		Sateinen vuosi		Muutos
	kg ka/ha	n	kg ka/ha	n	%
Jokioinen	3030	16	4851	15	60
Maaninka	3470	32	4170	16	20
Ylistaro	4040	29	4730	11	17
Ruukki	4060	21	4480	18	10
Keskimäärin	3650		4558		25

”Laitumen perustaminen (ilman suojaviljaa), hyvät seokset niin monivuotisissa laitumissa kuin sr-nurmissa”.

- Jos lohkoa laiduntaa **maitorotuiset naudat**, karsitaan seoksesta puna-apila (puhaltuminen) ja ruokonata (heikko maittavuus laitumilla jos muuta on tarjolla).
- Jos **hevosia** laitumella, karsitaan alsikeapila ja ruokonata
- **Lampailla** vältetään myös ruokonataa ja liian rehevää apilaa (erityisesti puna-apila, kasviestrogeenit)
- Tallauksenkeston takia karsitaan kaikilta myös sinimailanen, vaikkei siitä ole muutoin häiriötä laidunnukselle
- Pelkkä timotei ei ole keski- ja loppukesällä riittävän tehokas laidun
- Lisätään seokseen tallausta kestäviä lajeja esim. niittynurmikkaa, englanninraiheinää, valkoapilaa

Yhteenveto

- Lähes poikkeuksetta **korkea satotaso** on edullisin ja laadukkain vaihtoehto
(8000-10 000 kg ka/ha on realistinen hyvän tilan muutaman peräkkäisen vuoden keskisato)
- Peltoalan tarve samaa syötettävää rehumäärää kohti vaihtelee voimakkaasti eri tiloilla riippuen **satotasosta ja hävikistä**
- Suuri hehtaarisato ja korkea laatu tuotetaan samoilla pelloilla!
- **Korkea laatu** muodostuu oikeista ajoituksista, nurmiseoksen ja ravinteiden tasapainosta sekä hygienian, hapettomuuden ja happamuuden aikaansaamisesta rehun korjuuseen ja säilöntään

